

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,  
" pol leta 4 " — "  
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:  
za vse leto 10 g. — k  
" pol leta 5 " — "  
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

# SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:  
6 kr. če se tiska 1krat,  
5 " " " " 2krat,  
4 " " " " 3krat.  
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

**Zarad praznika smo morali vredniški oddelek denašnjega lista nekoliko skrócić.**

## Razsipanje.

Utonila je zopet ena zvezda na ustavovernem nebu, ne kaka gostosevka, ampak zvezda, ki je drugim luč in kurjavo in še kaj dajala — Giskra je toliko kakor odstopil. Giskra sicer ostane še ministerska eks-celenca do konca državnega zbora, potem pa pojde. Morebiti ni mislil iti in je bila njegova ponujena demisija samo komedija, kakoršnih smo že dosto doživeli; morebiti je hotel Giskra s zažuganim odstopom samo gospode poslance in še koga na novo prikleniti na ministerska ojesa — pripomoček, ki je do sihdob vselej še storil svojo dolžnost, zdaj pa je g. Giskro — kakor bi Ljubljčan rekel — enkrat „fratalo“, temeljito „fratalo“. V politični suši so se časniki lotili Giskrinega odstopa in vsi, tudi ustavoverni ne izvzeti so odhajajočemu ministru notranjih zadev in državne policije vsak po svoje še eno zalozili — nihče ga ni branil, nihče zagovarjal, nihče prosil, naj ostane. Najbolji njegovi prijatelji so morali priznati, da je zadnji čas, da odide, sicer bi zgubil še to malo imena in spoštovanja, kar ga morebiti še kje ima. „Porabil se je“, pravi eden; drug, ki je vedno pel njegovo slavo, dokler je imel moč, službe in kaj prihodnosti, zdaj naenkrat spozna, da „mu je pomanjkovalo mirnega, državniškega razuma za državno celoto, da ga je vodila pristranska strast, da ga je napolnovala eks-celenska ošabnost, da ni imel niti filozofične omike, ne globoke vednosti, da je ljubil surovo silo, in da ni bil niti liberalen niti državnik“. In tako gre naprej, vsak ima kak poseben kamen, kterega še zaluci za propalim ustavnim Mahomedom. Ako je mislil Giskra zopet enkrat komedijo igrati, mora zdaj že spoznati, da je že naprej zaigral in hoté ali nehoté mora oditi: nehvaležno ga je zapustila njegova stranka v ministerstvu in v javnosti, gotovo tudi v državnem zboru, ki se vedno vklanja le pred vspehi in nima niti načel, niti programa, še manj pa kaj hvaležnosti.

Z Giskrom je zgubilo ustavoverno ministerstvo

najboljo glavo, opozicija najhujega sovražnika. Opozicija sme z odstopom na vse strani zadovoljna biti. Kar je še v ministerstvu ostalo, mora razpasti samo ob sebi in že vidno razpada. Ako obnovljeno ministerstvo že s početka ni imelo nobenega programa, ima ga zdaj še mnogo manj. Volilno reformo hoče odložiti — in vendar je bila ta ves njegov program, od čegar uresničenja so več kot pol leta vsi ustavoverni časniki, poslanci in društva odvisen delali obstanek ustave in ž njó — seveda države. Kdo bo potolažil zdaj duhove, ki so enkrat sklicani, in s kom jih bo potolažil? Obljubljena, pa odložena volilna reforma sama mora sedanjemu ministerstvu pri lastni stranki vse zaupanje spodjesti. Sicer obetajo neko začasno volilno postavo za silo. Ustavoverneži te ne marajo, še manj kakor opozicija, „N. fr. P.“ jo imenuje „legitimistično strahovitost (ungeheuerlichkeit)“, od ktere si ni pričakovati najmanjega dobička.

Pa ne le brezprogramje mora sedanje ministerstvo uničiti, tudi osebe same na sebi že prav naravnost napadajo ustavoverni nemški časniki. Tú se v prvi vrsti orožje obrača proti Herbstu, o katerem pravijo, da je zanikavec, neploden polemikar, ki vedno le dela razdrahe. Tudi on jim je prijatelj sile. „Mož nima nobene ustvarjajoče misli in nobenemu ministerstvu ne more biti on na korist“ — piše eminentno ustavovern časnik. Posebno ga ima na muhi „Tagespresse“, ki ga je zdaj že v drugič primerila Bachu, kateri je tudi začel kot pravosodnji minister. Omenjeni časnik Herbstu našteva celo vrsto največjih grehov: v praškem zboru je on napravil in gojil razdraženje med Čehi in Nemci, v ministerstvu je vedno intrigiral proti Giskri, kteremu je bil nevošljiv, volilno reformo je on odpravil z dnevnega reda — zdaj nima ministerstvo nobene stranke med ljudstvom in le Herbst bo kriv, če se bo pod njegovo vlado onečastila svoboda in nemštvo. Tako piše ustavoverna „Tagespresse“. Drug nemšk časnik obira Brestelna, kteremu sicer vsi priznavajo poštenje, a poštenje ni dovolj. Novi davek na pridobnino je dokaz, da je zgubil vse čustvo za ljudske potrebe. Minister Wagner je ustavovernežem čisto nezveden in nerabljev, in kdo bi hotel ali mogel temu ugovarjati? In da je mera polna, dobi svojo brco tudi ministerski predsednik Hasner: „on ima v državnih zadevah tako

nedoločene in zmedene misli, da nihče ne bo mogel obžalovati njegovega odstopa iz službe.“

Po vsem tem ni čudno, če beremo v stari „Presse“: „Tudi najbolji prijatelji sedanjega ministerstva so zdaj že mnenja, da je Giskrin odstop le začetek popolnega razsipa tega kabineta. Brž ko ne bo ministerstvo po dokončanem državnem zborovanji samo razkapalo, sicer pa bi vendar utegnili nekteri sedanjih ministrov vstopiti v novo ministerstvo. Novo ministerstvo pa sestaviti ne bo lahko delo za državnike k temu poklicane, ker bo že v naprej pri sestavljanji programa treba določiti načela volilne reforme, ktera bo imela — stoječa na principu direktnih volitev — ustrezati pozitivnemu ustavnemu pravu pa tudi tirjatvam in željam avstrijskih narodov.“

Tako se absolutistična, narodom krivična ustavoverna stranka od dne do dne bolj razsiplje; kar se jo bilo v memorandi večine zažugalo opoziciji: „počasi korak za korakom opozicijo zadušiti“, to se brez sile po naravnih zakonih zdaj vrši nad ministerstvom samim — opozicija to razsipanje mirno gleda: čem preje se razspé, tem preje prestanejo ovire, ki so avstrijskim narodom zapirale pot do svobode, omike, pravice in blagostanja. Bodi naprej blagoslavljen dan našega osvobodjenja!

## Dopisi.

**Iz Ljutomera 22. marca [Izv. dop.]** Denes so pri nas dokončane volitve v okrajni zastop.

Volitev se je popolnoma za narodno stran koristno obnesla, ker od zdaj bo imela narodna stranka v okrajnem zastopu 26 po njej voljenih udov, a nemškutarska samo šest. — Že v velikem posestvu so bili vsi od narodne stranke priporočani kandidati voljeni, med trgoma so Verženci tudi same narodne može voljili, tedaj bo celo prihodnje zastopništvo razun udov, ki jih je ljutomerski trg volil, iz samih živih narodnjakov sestavljeno. Volitve same po sebi niso bile tako zagriznene, kakor poprej, ker nemškutarska stranka spoznavša svojo nemoč, je že pred volitvijo svoje orožje položila, menda največ zbog tega, ker jej ta hip ravno vodja manjka. Tukaj moram omeniti, da so

## Listek.

### Časopisje.

Časopisi ali časniki so perijodično, vsakdan, nektare dni na teden, na mesec ali na leto izhajajoči spisi. V novejšem času je časopisje skoro najvažnejši del literature in se imenuje dnevna literatura. Ločiti se da v politično (ki prinaša dnevne novosti in politična prepričanja posameznih strank, z namenom na javno mnenje delovati) in literarno-znanstveno časopisje (ki prinaša novosti duševne produkcije na polji vednosti in poezije; kot tretji oddelek v časopisji dali bi se zaznamovati spisi in zapiski, ki pospešujejo promet, trgovino in privatne razmere (naznanila, anonse). Pogledati ne bode brez zanimljivosti, kako se je časopisje pri posameznih narodih razvilo, da je dospelo do tega neizmernega upljava kakor ga ima denes, ko se časopisje imenuje šesta velika oblast.

Prvi časopis so imeli Rimljani, tako imenovana „acta diurna.“ Sužnji so prepisavali ta „acta“ v mno-

gih eksemplarih in razpošiljala so se povsod okrog in svetu naznanjala sklepe rimskega senata, sodbe rimskih sodnij, poročila o ženitvah in smrtih v imenitnih družinah, kupovanja in prodajanja, nesreče itd. Ob času cesarjev so bila ta akta pod cenzuro in so z razpadanjem rimljanske velikosti izginila.

Novo in pravo časopisje se je pa začelo v Benedkah. Beneška republikanska vlada je že v 15. stoletji izdajala pisana poročila o važnih dogodkih po svetu. Te spise je polagovala na določenih prostorih. Kdor je hotel brati, plačal je en mal srebern denar, ki so ga v Rimu in Benedkah imenovali ena „gazetta.“ Od tega srebrnega denarja, ki se je za branje časnika plačeval, je imenovanje „gazeta“ ostalo pri romanskih narodih za časopis sploh. Denes še imajo Poljaki, ki so veliko francoščine in italščine v svoj pismeni jezik vtepli: „Gazeto Narodovo“, „Gazeto Lvovsko“ itd.

Vendar tako obširno in tako razširjeno je moglo časopisje postati še le po iznajdbi in popolnenji tiska. Kakor se je tisk v Nemčiji iznašel, ima tudi Nemčija prvi tiskan časopis l. 1615 v Frankfurtu. Pisan časopis

je imela Nemčija že prej l. 1568. izdajan po najboga-tejšem tačasnem nemškem meščanu Fuggerji v Avgsburgu. Na Angležkem je bil prvi tiskan politični časopis ustanovljen 7 let kasneje ko na Nemškem t. j. l. 1622; na Francoskem l. 1631.

Najbolj razširjeno in največe časopisje imajo Angleži. Prvi dnevnik in po obsegu največi je angleški list „Times“ (izg. tajms — časi). Ta časopis je ustanovil tiskar John Walter l. 1786. „Times“ se prodaja v 70.000 iztisih in velja za pravi izraz angleškega javnega mnenja. Zagovarja takoimenovan zmeren napredek in je v notranje-angleških rečeh jako previdna. Ako tirjajo angleške koristi, se rada zlaže na debelo o zunanjih razmerah. Kake denarne moči temu listu pri tacem razširjenji na razpolaganje stojé, razvidno je iz tega, da je dopisnik od „Times“ v Parizu, Madridu, Berlinu, Petrogradu tako plačan, kakor kak knježji diplomatični poslanec te ali one vevlasti. — Med drugimi važnimi angleškimi listi so: „Standard“ (torističen organ), „Morning Post“ (whig-ski organ), „Daily News“ (radikalen list) itd.

že pri poslednjih sejah okrajnega zastopa, tukajšni nemškutarji iz zbora pobegnili, in zdaj bi si človek misliti moral, da se oni pri denšnjem položaju ne bodo dali zopet voliti, ali ti možje imajo, nekterim kranjskim poslancem enako debelo kožo, da se jih celo nezaupnice, kakor postavimo gosp. A. Rožič-a nič ne primejo. Pri vsem tem pa je vendar gosp. A. Rožič velik politik, on ni pravi ud okrajnega zastopništva, temu le predhodnik ali mestodržec prihodnjega bilježnika gosp. Hechtelna, ker meni, ko bržta pride, svojo s toliko častjo obnašano službo popustiti in jo pred noge gosp. Hechtelna položiti. — Kaj takiga pa je samo nemškutarska zvedenost iztuhtati mogoča.

**Iz Istre** 22. marca 1877. [Izv. dop.] Kdor je že potoval po naši mili istrski domovini, gotovo ga je srce bolelo videti, kako se je italijanščina v javnost urinila; stoletja in stoletja smo zdihovali pod tujim jarmom; pa solnce narodnosti je tudi nas zdramilo, in začeli smo se zavedati, ka smo Slovani; izginila je misel, katero smo gojili, da nas bo Italija v svoje krilo vzela, ter sedaj le „Italijanissimi“ pesmi „all' Italia una“ popevajo. Da smo preteklo leto slovenskega, narodnega poslanca v deželni zbor enoglasno brez posebnih povabil volili, je znano bralcem „Slov. Naroda“; mi Slovenci v Koprskem okraju volimo dva poslanca, in lahko vsakikrat brez velic težav z našimi narodnimi možmi zmagamo; Italijani v Milah (Muggia), kateri z nami volijo, so v manjšini, pri zadnji volitvi so tudi oni za slov. poslanca gosp. Ravnika glasovali. — Sedaj smo osnovali dve čitalnici v koprskem okraju; ena je v Pasji vasi, eno uro od Kopra, druga pa v bregu, Boljuncu. Predsednik pasjanske čitalnice, gospod župan Košanec, kateri si je mnogo prizadel pri osnovanju te čitalnice, je umrl, blag spomin mu bodi! Zdaj ji predseduje učitelj, gosp. Benko, vrl narodnjak. V Boljuncu so volili zadnjo nedeljo odbor, in so voljeni gospodje: Peršič Peter, predsednik, Saucin Ivan, podpredsednik, Žrjav Miho, denarničar, Svet I., Renko Fr., Grossman Mivoslav, Lampe Slavoljub, Toškan Jože in Bevk France odborniki. Sklenili so, to čitalnico 1. maja slovesno odpreti; prišli bodo tržaški Slovenci in povabil se bode tudi ljubljanski Sokol; upamo, da nam bodo našo željo spolnili, ter k nam prišli, kar so nam že pri Vižmarskem taboru obljubili, katerega se je udeležilo brežansko pevsko društvo. V Pasji vasi bo imela čitalnica besedo na belo nedeljo; tudi tu imajo izvrstno izurjeno pevsko družbo.

## Politični razgled.

Kot dognano velja, da bo državni zbor pred cvetno nedeljo t. j. 9. aprila zaprl se. Ker ima razen proračuna na vrsto priti pred zbor tudi še poljska resolucija, dalmatinska reč, in nekatere železniške postave,

Največi francoski časnik, kakor tudi tisti ki je največ vpljiva imel do l. 1852 (in deloma do danes), je „Journal des débats“. Ustanovila sta ga brata Brtin de Vaux po padcu strahovite Robespierove vlade. Ob Napoleonovem času je bil spremenjen v „Journal de l'empire“. Leta 1811. je Napoleon, kateremu je bil prevelik vpljiv tega lista na poti, ustavil ga in začel je zopet izhajati še le leta 1814 po Napoleonovem pregnanji. Potem je ta časnik pisal za kraljestvo in še le ko je meščanstvo nezadovoljno postajalo, začel je tudi „Journal de débats“ oponirati, vendar se je oprezno med 1848letno revolucijo mirno zadržal. Danes se drži v sredi med zmerno opozicijo in Napoleonizmom. Ta list je bil prvi, ki je znašel napravo „feuilletona“ (= listek), kateri je od kraja prinašal le nevezane lehke, humoristične razprave o vsakdanjih javnih dogodajih. Današnji dan ima „listek“, katerega si je oskrbel že vsak večji politični časnik, tudi večji nalogo, ker prinaša zabavne in podučne sestavke in tako z večim ali manjim vspehom izpodriva znastvene in lepoznavne časnike. — Med družimi imenitnimi starejšimi francoskimi časniki so imenovati: „Constitutionnel“, „Presse“, „National“. (Dalje prih.)

(morda celo nova osnova kazenskega postopka) trebalo bode drž. poslancev hitro sklepati, kakor je to v Avstriji pred sklepom sesij sploh navada. Menda bodo seje po dvakrat na dan. Giskra bode pri svojem poslu ostal do konca sesije. — Mogoče, da bode s zaporom državnega zbora tudi — celega ministra konec.

V državnem zboru se je nadaljevalo posvetovanje o proračunu za l. 1870. Pri točki o „deželni brambi“ je stavil poslanec Mayerhofer nasvet naj se sprejme resolucija: „vladi se naroča, naj bode pri stroških za vojsko varčna in skuša z razoroženjem armado zmanjšati.“ Ta resolucija, proti kateri so glasovali Poljaki in Nemci v centru, ni obvaljala. Nasproti pak je bila po dolgi debati sprejeta druga resolucija: „naj si vlada prizadeva, da bode deželna bramba tirolska enako z družimi deželami zavezana braniti državo.“ Ta resolucija se obrača proti sklepu tirolskega deželnega zbora, da se smejo tirolski deželni brambovi le z njegovim dovoljenjem zunaj Tirolskega rabiti. Proti tej resoluciji so bili Poljaki in Slovenci.

Odsek državnega zbora za poljsko resolucijo je zavrgel paragraf, po katerem bi gališki v državni zbor imel pravico voliti, kakor ga je volja. Ta paragraf je eden najvažnejših, torej je osoda resolucije kot celote celo jasna. — Gališka resolucija bo torej imela letos tisto osodo, kakor preteklo leto, t. j. v zbornici zopet ne bodo govorili o njej. Ker torej Poljaki ne bodo nič dobili, ne bo treba našim poslancem Dunaja zapuščati. Srečni možje!

Andrasi je baje cesarju v Pošti svetoval, naj odpusti vse ministerstvo. Graf Beust bi imel državno kancelarstvo začasno pustiti in novo ministerstvo sestaviti, katero naj bi napravilo spravo z nezadovoljnimi narodi. —

Tudi v Translajtaniji imajo svoje ministerske krize. Loniay bode najbrž prevzel skupno finančno ministerstvo. Grof Miko pa meni odstopiti od ministerstva komunikacije.

Ogerski Srbi imajo pač drugačne narodne zastopnike, nego se drugod nahajajo. Neutrudljivi dr. Miletič, kateri je vedno v dotiki s svojimi volilci, ki vsak primeren čas porabi za vzbujanje in agitacijo med svojimi rojaki, ravno tako odločno in brezobzirno postopa proti magjarski vladi. Glede plačevanja stroškov za dalmatinski upor je v eni poslednjih sej vprašal Andrašija, zakaj je neresnico govoril na njegovo prvo interpelacijo o tej zadevi. Ravno tako energično interpelacijo je stavil srbski general Stratimirovič: „Ali misli vlada tiste kaznovati, ki po Ogerskem prodajajo loterijske lóze za turške železnice, ker je znano, kako razdrte so turške finance, kako je torej vsa kupčija le sleparija in goljufija.“

Francoski časopis „Liberté“ poveduje, da so Francoska, Avstrija in Bavarska zedinile se v vprašanji zastran rimskega koncila in v nemškem vprašanji.

## Razne stvari.

\* (V Ptuj) dne 22. sušca zbrani rodoljubi ptujskega okraja priporočajo sledeče kandidate za okrajni zastop, in sicer: a) Za veliko posestvo: Gosp. dr. Jakop Ploj, odvetnik v Ptuj; g. Ant. Svoboda, posestnik; g. Jakop Meško, župnik; g. dr. Križan Kajetan, odvetnik; g. Ferdinand Raisp, v Ptuj; g. grof Wurmbrand na Borlu; g. D. Geršak v Ptuj; g. Franc Wibmer v Ptuj; g. And. Jurca, trgovec; g. Šenvoter, c. k. bilježnik. b) za občine: G. Martin Kaiser, g. J. Leskošek, v Ptuj; g. Janez Družovič iz Drbetinec; g. Jožef Muršec iz Podvinec; g. Franc Koser iz št. Lovrencu; g. J. Horvat iz Nove vesi; g. Božidar Raič iz sv. Barbare; g. J. Habianič iz Gruškovja; g. N. Kotolenko, predstojnik na Zavrč; g. Marinič, predstojnik pri sv. Urbanu. Prošeni so vsi narodni volilci, da se uro pred volitvijo snidejo v čitalnici in o volitvi na tenje pogovorijo.

\* (Za predsednika) c. kr. okrožne sodnije v Novomestu je imenovan g. Anton Gertscher, dozda c. kr. deželne sodnije svetnik v Ljubljani. Za narodne uradnike v Novemestu ta vest ne bo posebno vesela.

\* (Imenovanje.) G. Henrik Pirkner, dozda gimnazijalni suplent v Trstu, je imenovan za učitelja na c. kr. nižji gimnaziji v Kranji.

\* (Fortschritt) v Laškem trgu je 6 resolucij, kakor so bile že drugod sklenene, s svojim podpisom počastil. Med drugim tirja od ministerstva, naj ustavo izvrši in vzdrži, konkordat, samostane naj pa odpravi in v državno blagajnico potegne cerkveno premoženje. —

\* (Razpisana služba.) Pri združenem glavnem colnem in davkarskem uradu v Mariboru je razpisana služba davkarskega sprejemnika z letno plačo 945 f. in 185 f. letne doklade. Tirja se znanje slovenskega jezika. Čudno! pri davkarjih in drž. pravdnikih se to tirja, pri učiteljih, profesorjih, vodjih, šolskih svetnikih in ogledih pa ne.

\* (Proteksijsko dete Schwarzenberg) je zdaj zopet v Gradcu. V uradniških krogih se govori, da ga bodo vzeli v ministerstvo, kajti v Ljubljani in v Celji je nemogoč, v Gradcu in Celovcu ga ne marajo, v Novomestu noče iti — torej ostane edino še ministerstvo. Nov kažipot v ministerstvo!

## Vabilo na naročbo.

Še nekoliko dni in tekoče četrletje bo pri kraju. Vabljivo in zapeljivo, pa tudi dober kup je pri takih prilikah ponosno na prsa potrkati se in povzdigovati svoj program, o katerem pa morebiti ni bilo brati niti v preteklem, niti ne bode v prihodnjem tečaju. Nas ne miče ta skušnjava, dasiravno je na Slovenskem zapeljala že marsikterega časnikarskega lastnika. Svoj program razvijamo v vsakem listu, razvijali ga bomo tudi v prihodnje, brez strahu, pa tudi brez nerabljive sentimentalnosti. Da slovensko občinstvo bolj in bolj razumeva naše težnje, da se bolj in bolj oklepa našega prapora, to nam — edino naše plačilo — kaže število naročnikov, katero je do zdaj vsako leto naraščalo, to nam kažejo pisma, ktera imamo v rokah od najboljših rodoljubov razkosane domovine; to nam pa tudi olajšuje žrtve, ktere še zmirom list nalaga izdateljem in vredništvu in našim duševnim podpornikom.

Kakor do zdaj bode nam tudi v prihodnje vestna skrb, da zadostujemo vsem željam, ki jih more slovensko občinstvo v sedanjih naših okoliščinah staviti na političen domač časnik. Dosedanje predele bomo vsled mnogostransko izrečenih želj pomnožili z novim, s trgovinskim oddelkom in se nam je posrečilo za to delo pridobiti izvrstnega strokovnjaka. Upati smemo, da bo p. n. občinstvo naše pošteno prizadevanje bolj in bolj uvaževalo in nas vsestransko podpiralo ne le z naročnino, ampak tudi z duševnimi, večimi in manjšimi doneski, za kar naj bode s tem lepo prošeno — v ime žalostne domovine!

Cena, velikost in dan izdavanja ostane dosedanje — in je vse to razvidno na čelu našega lista. Opravištvu, zaradi katerega je bilo nekoliko pritožeb, smo na novo uredili, da tudi v tej zadevi storimo vso svojo dolžnost. Ko bi se vendar tu pa tam še kaj zagrešilo, naj nam izvolijo p. n. naročniki napako brž ko brž naznati, hitro bomo popravili.

Naročniki, katerim naročnina zadnji dan tega meseca poteče, naj se blagovolijo prej ko mogoče oglašiti; vse prijatelje naših teženj pa prosimo, naj nas podpirajo, da bode list zahajal v širše in širše kroge, da narod sam prevzame nekoliko bremen, ktere zdaj že tretje leto nosi lastništvo in vredništvo.

(1)

**Izobražen Slovenec,**

kteremu bi se moglo zaupati vsaj prestavljanje iz nemščine in iz slovanskih jezikov in pa korektura, najde stalno delo in zmožnostim primerno plačo pri **vevističu „SL. NAROD-a“**, na katero naj se dotične ponudbe čem prej tem ljubje izvolijo poslati.

V Mariboru 24. marca 1870.

**A. Tomšič,**  
vrednik.

**Epileptični krč**

(božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor **O. Killisch v Berlinu**. Mittelstrasse 6. — Odzdravil jih je že nad sto. (7)

**Dober kup kinč**

**za gospode in gospoje.**

Ta kinč izdelan iz nove kovi (imenovana novo zlato) odvišen dela pravi kinč, ker ta novi izdelek v barvi in obliki ne stoji za pravim, in ima to dobroto, da vsa stvar ne velja 4. del tega, kar se mora pri pravem plačati za obliko; torej si tem česice lahko vsakdo omisli najnovejše in najmodernejše. Celo strokovnjaki se lahko motijo pri tem delu, tako natanko je vse ponarejeno.

**Najnovejši kinči vse modične oblike iz novega zlata, ktero zmerom ohrani zlato barvo in je torej motljivo podoben pravemu kinču s ponarejenimi kamni in postekljenjem kakor oblika tirja.**

Broše, fine po kr. 40, 60, 80, f. najfineje po f. 1.50, 1.80, 2, 2.50.

Uhani, finih par po kr. 50, 80, f. 1, najfineji po f. 1.50, 2, 2.50.

Celegarniture, broše in uhani, 80 kr., f. 1.20, 1.60, najlepše delane f. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.

Brasleti, fini po kr. 50, 80, f. 1. najfineje delani f. 1.50, 2, 3, 3.50.

Najlepši kolierji po kr. 90. f. 1.20, 1.50.

Medailoni, fini kr. 20, 40, 60, najfineji kr. 80, f. 1.50.

Glavniki za v lase, z novo zlato lepšavo po kr. 30. f. 1, 1.50, 2, 3.

Prstani, motljivo izdelani, z raznimi ponarejenimi kamni po kr. 30, 40, 50, 60, 80, f. 1.

Najlepše urne verižice za gospode, kratke po kr. 50, 80, f. 1, 1.50, 2. Dolge benečanske oblike f. 1.40, 1.80, 2.

Iglice za gospode po kr. 20, 40, 60, 80.

Gumbena srajce po kr. 10, 15, 20, 30.

Manšetne gumbice po kr. 20, 30, 40, 60, 80.

Ovratne gumbice po 5 in 10 kr.

Cele garniture srajčnih in manšetnih gumbic najlepše delo po kr. 50, 80 f. 1, 1.50.

Snopič malenkosti k uram, prav lepo sestavljen po kr. 60, 80, f. 1.

Pravi zlati prstani s kamni po f. 1.50, 2, 2.50.

13lotne puncirane srebrne verige, vogenji pozlačena, kratke po f. 3.50, 4. dolgo po f. 6, 7.

13lotni srebrni medalijoni, v ognji pozlačeni in postekljenji f. 2.50, 3.

**Najmodernejši jekleni kinči.**

sestavljani iz mnogih lepobrušenih jeklenih iglic.

1 broša po kr. 40, 60, 80, f. 1; 1 broša srebrno obrobljena po f. 1.50, 2, 3; 1 par uhanov po kr. 50, 60, 80, f. 1; 1 par uhanov srebrno obrobljenih po gl. 1.50, 2, 3, 3.50.

**Srebrnina, najfineja 13lotna, najnovejša oblike.**

s uradno marko c. kr. dunajske puncarije.

Le ker sem na debelo po ceni nakupil starega srebra, mi je mogoče, po sledeči ceni pravo srebrnino prodajati; staro srebro jemljem v zameno.

1 ducend nož 15 f., 1 ded. vilic 15 f., 1 ded. desertnih nož 10—50 f., 1 ded. desertnih vilic 10—50 f., 1 ded. žlic 58 f. otročjih žlic 25 f., kavinih 26 f., 1 velika žlica za juho 18 f., 1 žlica za sočevje 12 f., 1 žlica za ribe 12 f., 1 čajni precejnik 5 f., sladkorni razsipavec 10 f., razsipavec za poper 8 f. 50, klešče za sladkor 6—50 f., povoj za prtiče 4 f., solnica, pripr. 12 f. 5, solnica, dvojna 10 f., jajčni drobljač 5 f., 1 kupica za vino 18 f., posoda za jesi in olje 30 f., korbič za sadje dobro delo 30 f., ročni svečnik 9 f., 50, itd. itd.

Vse to blago se dobi za to ceno v tej kakovosti edino pri podpisnem trgovcu. Cena se zastonj naznanja, Zapisnik cene je vsakomu zanimljiv. (4)

**Krasobazar, A. FRIEDMANN-a na Dunaji, Praterstrasse Nr. 26.**

**Častitim prebivalcem**

mariborskim in drugih mest, posebno pa kupčevalcem in obrtnikom s tem uljudno pod garancijo in diskrecijo priporočamo, da jim bomo oskrbovali njih dotične

**inzerate**

v vse domače in tuje časnike.

**Načelo: Pošteno in po ceni postreči!**

**Haasenstein & Vogler**

na Dunaji, Neuer Markt 11.

Hamburg, Neuer Wall 50. Leipzig, Markt 17, Königshaus. Frankfurt a.M., Grosse Galusstrasse 1. Berlin, Leipzigerstrasse 46. Breslau, Ring 51. Basel, Steinberg 29. Zürich, Marktgasse 11. St. Gallen, Obere Grabenstrasse 12. Genf, Place au Molard 2. Stuttgart, Kronprinzenstrasse 1 B. Köln a.R., Lobstrasse 32.

**Dr. J. R. Razlag,**

do sedaj odvetnik (advokat) v Brežicah, se je preselil v

**Ljubljano,**

kjer ima na starem trgu, št. 168, tik železnega mosta svojo odvetniško pisarno. (8)

**Papirji, obiskalnice, pečati**

**in druge pisne priprave**

najbolje blago po sledeči preniški ceni.

Geslo kupčije: Tudi za malo denarja se lahko kupi dobro blago.

**Francoski papir za pisma.**

v katero se zastonj utisne vsako ime, črke in krone.

|                                       |             |
|---------------------------------------|-------------|
| 100 listov osmerke, fino belo         | f. — 45 kr. |
| 100 " angl. rebrastega ali liniranega | " — 65 "    |
| 100 " rebrastega v vseh barvah        | " — 75 "    |
| 100 " četvorke, fino, beli            | " — 85 "    |
| 100 " " angl. rebrast in linir.       | " 1 — "     |
| 100 " zavitkov, osmerke, belo         | " — 30 "    |
| 100 " " rebr. močan papir             | " — 50 "    |
| 100 " " pisanih, rebrastih            | " — 55 "    |
| 100 " " znotraj ostekljenih           | " — 60 "    |
| 100 " " za četvorko, rebr. moč. pap   | " — 65 "    |

Dve lepi črki s krono v običnem barvotisku veljati na 100 listih 30 kr., za 100 zavitkov 30 kr.

**100 obiskalnice**

na dvojno lakiranem papirju, najfinejši kamnotisk, najnovejša pisemke l. f., ravno take, fineje, s črnim tiskom 50 kr.

**Jeklena peresa**

|                                                  |        |
|--------------------------------------------------|--------|
| Regulator-peresa za vsako roko in papir 12 peres | 24 kr. |
| 12 angleških, najboljših 12 vrst                 | " 10 " |
| 12 ducentov (1 karton) omenjenih vrst            | " 80 " |
| 12 " Aluminium-peres, proti rji zavarovani       | 80 "   |
| 1 " kavčukastih peres, po svoje izvrstnih        | 10 "   |
| 1 " svinčnikov, dobrih, 10, 15, 25, 35, 45       | " "    |
| 1 " peresnih ročajev 10, 15, 25, 30, kr.         | " "    |

Jako spretni so novi mašinski svinčniki: ni jih treba ostriti, tudi se ne lomijo, 1 sv. v les udelan 10 kr. v kost 15 kr., 1 sv. s peresnim ročajem in nožem 90 kr., 1 kapsula s tekočino za 3 mesece 10 kr., 1 k. union-radirgumi za svinec in tinto 5 kr.

**Najlepše izrezani pečati s krasno pisavo.**

1 pečat z 2 črkama s finim držalom 50 kr., krona velja 30 kr., cela imena po centi.

Preše za visoko iztisnjeni tisk z imenom lepo delane f. 2. 80, 3. 50.

Stampilije s kositarjevo škatljo, mastjo in šte- tom 4 f. 50.

Najnovejše stampilije samookalnice napravijo 1000 iztisov, ako se mašina samo enkrat namoči, najprikladnejše sa pisarne in urade, 1 šk. z najfinijem izrezom 6 f. 50.

Nepokončljive elastične tablice za računanje po 5, 10, 15, 20 kr.

Najlepše karte za god in gratulacije, krasno izdelane po 5, 10, 15 kr., posebno lepe z vedno dišečo blazinico po 20, 30, 40, 50 kr.

**Pisne mape**

majhne, osmerne, brez oprave s zaporico f. 1.20, 1.50, 1.80. Take z vso opravo po f. 2, 2.50. Zunaj in znotraj umetno izdelane po f. 3.50, 4, 4.50. V veliki čet- vorki brez oprave po f. 1.80, 2.50, z vso pisno opravo po f. 3, 3.50, 4. Umetno izdelane po f. 4.50, 5, 5.50.

**Pečatne marke za pisma,**

ktere so zaradi svoje priročnosti, cene in varnega zapiranja boljše nego oblati in vosek, najlepše delo z vsakojako firmo, grbom, imenom, monogramom, 500 mark po f. 1.20, 1000 mark f. 1.80.

**Papeterije.**

Lepo oskrbljen zavoj, napolnjen z raznimi krasnimi pa- pirji in zavitki po 25, 35, 50, 60, 80 kr., f. 1,

Praktično dober kup darilo je nova pisna gar- nitura iz vlitiga bronsa, sestavljena iz 10 kosov: 1 tint- nik, 1 peresni ročnik, 1 peza, 2 pisna svečnika, 1 termo- meter, 1 ročen svečnik, 1 škatlica za netilo, 1 obrisalo, 1 obešalo za kinč ali uro. Vse prav krasno izdelano in velja samo 3 f.

**Najbolje črtavno orodje.**

1 škatlica 80 kr., f. 1, 1.20, 1.50, 1 škatlica popolna f. 1.80, 2.50, 3. 1 črtavnik 30 kr., 1 cirkelj, majhen 30 kr velik 40 kr.

Globusi po 50, 80 kr., f. 1, 1.50, 2, 3.

Škatlice s tušom, napolnjene z najlepšimi medenimi barvami po kr. 30, 50, 80, f. 1, 1.50, 2.

**Listnice**

lepe po kr. 10, 15, 20, v usnji kr. 25, 35, 50.

**Najfinejši pečatni vosek z vonjavo,**

rudeč po kr. 8, 10, izvrsten v raznih barbah po 10 kr.

**Novo iznajden tintni prah,**

kteremu je treba samo vode primešati, da se dobi najbolja leskeča tinta; škatlica po 20 kr.

Izgledi za navadne in kaligrafične vaje v pisanju dobri za učitelje in učenca. 1 sešit male oblike z 12 pis. kartami velja 10 kr., 1 sešit velike oblike s 30 krasnimi pisavami 65 kr. — Izgledi hitro naučiti se risanja, najnovejša metoda, za začetnike in diletante v različni izbiri 1 sešit 10, 15, 25 kr.

**Dobiva se tako dobro blago edino na Dunaji pri**

**A. Friedmann-u, Praterstrasse Nr. 26.** (8)

Ces. avstr. in kralj. oger.



izključljivo privilegovano

jako čisto, nedišeče in nepremočljivo

## mazilo za usnje (Lederfett-Schmiere.)

Rablivo za vsake baže usnja, obutala ž njimi namazana ne potrebujejo površnih črevljev, podplati se enkrat tako dolgo trpe.

Ces. kralj.



privileg.

## Pâte Impératrice (pasta za roke in obraz)

„Pâte Impératrice“ odpravi vse nečednosti in madeže na roki, napravi kožo mehko kakor žamet in belo kakor sneg, daje nohtom naravno čvrstost in barvo ter popolnoma nadomestuje mjilo [žajfo.]

Ces. kralj.



izključlj. priv.

## Oxfordska esenca

proti bolenji zob.

Ces. kralj.



izključlj. priv.

## mišnica

proti podganam, hišnim in poljskim mišim, krtom.

## BENZIN,

najbolji pripomoček za izpiranje mastnih madežev, nenadomestljiv.

## Glicerinsko mjilo in glicerinska smetena,

proti nečisti razpokani koži, proti lusknati (schuppig) koži na glavi.

## Žganje iz vinskih droži

(Franz-Brandwein.)

Najhitreje in najzanesljivejšo zdravilo proti večini bolezni, proti ranam vsake baže, obstrljeninam, sekotinam, ubodninam, glavo in zobobolu, starim bolečinam in teklina, raku, prisadu, perečim [vnetim] očem, hromatom in habotam vsake vrste itd. itd.

## Sok iz štajarskih zelišč (Kräutersaft)

proti boleznim na prsih.

## Čisto, pravo olje iz kitovih jeter

(Dorsch-Leberthran) proti jetiki in sušici.

## SANTONIN TABLETS

proti otročjim glistam.

## Mazilo proti ozebljini in kurjim očesom

posebno izdatno.

## Orientalna voda,

iznajdena od dra. Walkerja v Londonu, proti protinu, reumatizmu, glavobolu itd. itd.

## Kolonjska voda (Kölner-Wasser),

od najstarejšega destilatorja: Janeza Maria Farina, dvornega zakladavca Nj. Nj. V. V. Friderika Viljela IV., kralja pruskega, Nikolaja I. cara vseh Rusov, Viktorije kraljice angleške itd. itd.

## Revalesscière du Barry

zdravi brez vračil in stroškov vse bolezni v želodcu, na živcih, na jetrih, na žlezah [bezgavke,] mrenah, zdravi težko sapo, bolečine v mehurju in živcih, jetiko, navduho, kašelj, neprebavljivost itd. itd.

## Didier-ovo belo goršično zrnje

(Schenkörner),

proti bolečinam v želodcu, krču v želodcu, slabemu prebavljanju, krču, bolečinam na jetrih, napihavanju, glistam, koliki, zapetki itd.

## Dra. Göllis-a splošna jedilna štupa.

(Universal-Spelsepulver).

Kdor zavoljo želodčeve slabosti, ali zato ker ni mogel jedil dobro prežvečiti, ali zato ker je povžil ali preveč ali pa preslabih kakorsikoli imenovanih jedil čuti med jedjo ali po jedi kakovšno neugodnost izhajajočo iz trebušja, kogar v takih okoliščinah napenja ali tišči v želodcu, komur se kisló ali žaltovo rega, kogar vznemirja, po trebuhu kolje, mu slabo prihaja ali prihajati hoče: naj vzame polno žličico [če je žlica jako majhna, dve žlici] te štupe na suho v usta [najbolje na jezik], naj jo z vodo ali [kar je prijetnejše] s pomešanim ali čistim vinom doli splahne, naj potem še popije polno kupico vina ali vode in v kratkih trenutkih bodo popolnoma zginele vse one težave in na njih mesto stopi tako prijetno čutilo nasitenja. Komur bi okus štupe ne bil pogodu, naj jo jemlje v omočenih oblatih. Posebnega spomina je vredno, da ta štupa vsem napenjačim jedilom in upijanjčim pijačam hitro odtegne njih sitne lastnosti.

## Seidlitzova štupa od Molla

(Seidlitzpulver von Moll) proti boleznim v želodcu in trebuhu.

Vse to se dobi pri **F. Kolletnig-u** v Mariboru.

## Beli prsni sirop

od G. A. W. Mayerja v Bratislavi.

[leta 1867 v Parizu z nagrado obdarovan.]

Najboljše domače zdravilo proti zastaranemu kašlju, dolgoletni hripavosti, zasliženju, oslovskemu kašlju, katárjem in vnetjem jabelkain sapnika, proti akutnemu in kroničnemu prsnemu in plučnemu kataru, krvavemu kašljanju, bruhanju krvi in naduhi.

### Spričalo:

Podpisani s tem naznanja trpečemu človečanstvu, da je Mayerjev prsni sirop v različnih boleznih na sopilih, kakor proti zastarelemu plučnemu kataru, hripavosti itd. z najboljim uspehom rabil.

V Kamenici na Českem.

Dr. Novak, mestni fizik.

## Za konjske posestnike in gospodarje.

### Zdravilna tekočina (Rekreatations-Fluid) za konje

od c. kr. živinozdravnika Chrausta.

## Živinozdravilna štupa

za konje, govedi in ovce.

## KVIZDOVA

Korneuburška živinska štupa

(Korneuburger Viehpulver)

za konje, govedi in ovce.

Jako imeniten in važen

## LIEBIG-OV

mésni izleček (Fleischextrakt)

iz južne Amerike (Fray Bentos)

izdelavan po Liebigovem društvu za mésni izleček v Londonu.

Izleček je le onda pravi, ako nosi piskero podpis profesorja J. pl. Liebiga in M. p. Pettenkoferja kot poročilo dobrega in izvirnega blaga.

Ta izleček, ki se napravi iz najčisteje in najfršnje govedine nima v sebi niti masti niti limnine. V enem funtu ima ta izleček vse v vroči vodi raztopljive množine od 34 lb. čistega mesa ali pa od 45 lb. mesnine z mastjo, žilami in kostmi vred.

Vsaka vegetabilna hrana (grah, bob, leča, kruh, krompir, riž, koruza, proso,) ako se jej pridene mesnega izlečka, dobi ono tečnost in vrednost, ktero ima fršno meso ali a nima alič na hrana.

Izleček (sam ali z vinom pomešan) je najizdatnejše krepčilo za bolnike, ozdravljajoče se in oslabljence.

Kot zdravilo za vojaška in marinska bolnišča, za lazarete, sploh za vsako bolnišnico, za z aklađanje živežem v trdnjavah in ladijah, za popotnike, gostilničarje, za barivce (Garköche) in rodovine na deželi je mézni izleček nenadomestljiv izdelek; tako tudi za kolonije, kjer se fršno meso ne da ohraniti in je predrago.

### Kako naj se rabi:

Četrti del čajke žličice izlečka raztopljenega v veliki skudelci vroče vode. kateri naj se kolikor potreba soli pridene, zadostuje, da se mahoma napravi krepka juha.

Barva juhe naj bo temno-žolta, ne rujava; če se vzame več izlečka, postane aromatični okus juhe za mnoge premočan in neprijeten.

Zadobi se izvrstna juha, če se s kratka juhina zelenjad (seleri, korenje, luk, čebula, krompir itd.) brez ali še bolje z nekoliko slanine ali masti skuha in se potem pridene potrebna množina izlečka in soli.

Mésni izleček ima tudi v najbolj koncentriranem stanji vse množine omák (sauce) in je torej kot podlaga za pripravljane vseh mésnih jedil neprecenljive vrednosti; prav malo izlečka že zadostuje, da se moč in okus jedil, zlasti navadnih domačih juh mahoma zboljša.

## Wilhelmsdorferska

## šokolada iz sladnega izlečka.

(Malzextrakt-Chokolade.)

Na 9 izložbah nagrađovana.

Po izreku c. kr. prof. Heller-ja na dunajski kliniki je ta šokolada edino prava.

Wilhelmsdorferska sladna šokolada je jako tečna, ni zaporčna, priporoča se zlasti onim, katerim so škodljivi razgrevajoči užitki, posebno pa za vse tiste, ki so na prsih bolni.

Cena:  $\frac{1}{4}$ ,  $\frac{1}{2}$  in  $\frac{3}{4}$  zavitek šestero baž po 50 kr., 70 kr., 1 f. 20 kr., 1 f. 60 kr., 2 f. in 3 f. za funt.

Priznavajoče pismo: „Ker mi Vaš sladni izleček izvanredno dobro tekne, prosim Vas, pošljite mi 4 pakete šokolade iz sladnega izlečka itd. Berger, umetelni mlinar v Schwertbergu na gorenjem Avstrijskem.“

### Zaloga za Maribor

pri **F. Kolletnig-u**, Tegetthoffova cesta.

Wilhelmsdorferska fabrika

za sladne (malz) produkte Avgusta Jos. Küfferle-ta & comp. (Dunaj.)

Opominjaje na izreke c. kr. prof. Oppolzer-ja in Heller-ja na dunajski kliniki, prosimo, naj se naši sladni fabrikati nikar ne zmenjujejo z Hoffovimi sleparijami.